

Abstrakt

Diplomová práce se věnuje tématu vzdělanostních aspirací, které se jeví jako jedno z důležitých témat z oblasti nerovností ve vzdělávání. Konkrétně se v práci zaměřuji na to, jaké faktory ovlivňují vzdělanostní aspirace patnáctiletých žáků základních škol v České republice a jak se tyto faktory vyvíjely napříč lety 2003 až 2022. V teoretické části práce jsou popsány klíčové pojmy z oblasti vzdělanostních aspirací, a zároveň jsou zde představeny i sociálně stratifikační modely, z nichž studium tohoto typu aspirací částečně vychází. V práci byly rovněž představeny výsledky již proběhlých studií vzdělanostních aspirací, zejména z českého prostředí, které byly následně využity v praktické části. Tuto část práce jsem věnovala analýze dat z mezinárodního šetření PISA, konkrétně jejím ročníkům napříč lety 2003 až 2022. Analýza je zaměřena na identifikaci signifikantních faktorů ovlivňujících vzdělanostní aspirace a jejich vývoj napříč sledovaným obdobím. Nejdůležitějšími faktory, které ovlivňují vzdělanostní aspirace, se ukázaly být pohlaví, matematické schopnosti, vzdělání obou rodičů a zároveň socioekonomický index a kulturní kapitál rodiny. Vývoj faktorů v čase se ukazuje být převážně stabilní, předpokládané oslabování vlivu sociálního původu na vzdělanostní aspirace se napříč sledovanými lety neprokázalo a lze spíše sledovat opačné tendence tohoto vlivu.